THE LEADER\$HIP TRIBE\$ OF I\$RAEL: <u>REUVEN</u> Vying for Leader\$hip

Nechama Price

REUVEN IN BEREISHIT

לאה - רחל

ָ<u>ן בראשית כטילב ותַהר לאָה ותַלִד בֿן ותִקָרָא שְׁמִוֹ רְאוּבֵן כֵּי אֶמְרָה כְּי־רָאָה ה' בְּעָנְיֹי כִּי עַתָּה יָאֱהָבַנִי אִישִׁי (1</u>

<u>2) בראשית כט</u> יח <u>ויאָהַ יעַ</u>קּב אֶת־רָחֵל וַיֹּאמֶר אֱאֶבְדְדָ`שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְדָ הַקְטַנָּה: יט וַיּאמֶר לָבָׂן טוֹב תִתַּי אֹתָה לֶדְ מִתּתִּי אֹתָה לְאֵישׁ אַחֵר שְׁבָה עִמְדֵי: כ וַיַּעֵבָד יַעֵקֹב בְּרָחֵל שְׁבַע שָׁנִים **וַיָּהַיָּו בְעִינִיו** כָּנָמֵים אָחָדִים בְּאָהַבָּתוֹ אֹתָה:

יעקב\רוזל - פשה צפורה

<u>3) בראשית כטיב וַל</u>ּרָא **וְהַגַּהַ בְאֵרַ בַּשִּׂדָׂה** וְהַגַּה־שָׁם שְׁלשָׁה עֶדְרִי־צֹאוֹ וְרְבָצִים עָלֶיהָ כֵּי מִן־הַבְּאֵר הַהָּוא יַשְׁקוּ הֵעֵדְרֵים וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל־פֵּי הַבְּאֵר:

שמות ביטו ויִשְׁמַע פַּרְעֹה אֶת־הַדָּבֶר הַזֶּה ויִבַקָּשׁ לָהֵרָג אֶת־מֹשֶׁה וַיִּרְרָח מֹשֶׁה מִפְנֵי פַרְעֹה וַיָּשֶׁב בְאָרֶץ־מִדְיָן וַיִשָּׁב עַל־הַבָּאָרי

<u>4) בראשית כטיו</u> וַיָּאמֶר לָהֶם הֲשָׁלוּם לִוֹ וַיְּאמְרַוּ שָׁלוֹם וְה**ְנֵה[ּ] רְחֵל בְּתֹּו בָּאָה עִם־הַצְּא**וּ שמות בּטז וּלכהֵן מִדֶין שֵׁבַע בָּנִוֹת **וַתָּרְאנָה וַתּזְלַנָה וַתְּמַלֹאנָה** אֶת־הָרָהָטִים להַשְׁקוֹת צָאן אַבִיהַן:

<mark>5) בראשית כטיּי</mark> וַיְהִי פַּאֲשֶׁר רָאָה יֵעֲקֹב אֶת־רָחֵל בַּת־לָבָן אֲחֵי אִמּׂוֹ וְאֶת־צָאָן לָבָן אֲחֵי אִמּוֹ וַיִּנַּשִׁ יֵעֵקֹב **וַיָּגָל אֶת־הָאֶּבָן מַעַל`פִּי הַבְּאֵר** וַיַּשְׁק אֶת־צָאן לָבָן אֲחֵי אִמֽוּ: <u>שמות בייז</u> וַיָּבָאוּ הָרֹאָים וַיְגֶרֵשָׁוּם וַיָּקֵם משֶׁה**'וַיּוֹשִׁעָּן וַיַּשְׁק אֶת־צֹאנֶם**:

<u>6) בראשית כטייב ויַנּ</u>ּד יַעֲקֹב לְרָחֵל פֵּי אֲחֵי אָבִּיהָ הוּא וְכֵי בֶן־רְבָקָה הֵוּא **וַתָּרָץ וַתַּגַד לְאָבִיהָ**: <u>שמות בייח-יט</u> יח **וַתָּבֿאנָה אֶל־רְעוּאֵל אֲבִיהֶן** וַיֶּאמֶר מַדָּוּעַ מְהַרְתֶּן בָּא הַיְּוֹם: יט וַתּאמַלְן גָאַישׁ מִצְרִי הִצִּילָנָו מִיַּד הַרֹאֵים וְגַם־דָּלֶה דָלָה לֶנוּ וַיַּשֵׁק אֶת־הַצְּאוַ:

<mark>7) בראשית כטייג</mark> וַיְהִיּ כִשְׁמֹעַ לָבָן אֶת־שֵׁמַע | יֵעֲקֹב בֶּן־אֲחׂתוֹ וַיָּרָץ לִקְרָאתוֹ וֵיְחַבֶּק־לוֹ וֵיְנַשֶּׁק־לוֹ **וַיְבִיאֵהוּ אֶל־בֵּיתִוֹ** וַיְסַפֵּר לְלָבָּן אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶה <u>שמות ביכ</u> וַיָּאמֶר אֶל־בְּנֹתֵיו וְאֵיֶּוֹ לְמֵה זֶה אֵזַבְתֵּן אֶת־הָאִישׁ **קַרְאֶן לוֹ וְיָאביל לְחֵ**ם:

> <u>8) בראשית כטייד</u> וַיָּאמֶר לוֹ לְבָּׁן אָד עַצְמֵי וּבְשָׂרִי אָתָה וַיֵּשֶׁב עָמָוֹ תְׂדָשׁ יָמְים: שמות בּכא וַיּוֹאָל משָׁה לַשֶׁבֶת אֶת־הַאָּישׁ וַיִּתֵּן אֶת־צִפּרֵה בִתּוֹ לִמשֵׁה:

<u>9) בראשית כטיכו</u> מַלֵּא שְׁבֵע זֵאת וְנִתְּנָה לְךְ גַּם־אֶת־זֹאת בַּעֲבֹדָה אֲשֶׁר תַּ**עַבְּד עִמְּזִי עוּד** שֶׁבַע־שָׁנִים אֲחֵרותי שמות גיא וּמשֶׁה הָזֶה רֹעֶה אֶת־צָּאן יִתְרָו חְתָּגָו כֹּהֵן מִדְזֶן וַיִּנְהַג אֶת־הַצֹאן אַחַר הַמִּדְבָּר ו

נראשית לא כ וַיְגְרָב יַעֵקֹב אֶת־לָב לָבָן הָאַרַמֵּי עַל־בְּלִי הְגֵּיד לוֹ כֵּי בֹרָחַ הָוּאי (10

<u>שמות דּיּיח</u> וַגַּלֶדְ מֹשֶׁה וַיָּשָׁב | אֶלֹ־זֶתֶר ׁ חְוֹגְנוֹ וַיָּאמֶר לוֹ אֵלְכָה־נָּא **וְאָשׁוֹ בָה אָשׁוֹ בָה אָלי אַלִי אַטַי אַשִׁר־בְּמִצְרֵים וְאָרְאָה הַעוֹדָם חַיִּיִם** וַיָּאמֵר יִתְרָוֹ לְמֹשֶׁה לֵדְ לְשָׁלוֹם:

<u>יפת תאר בתנ״ך</u>

11) שרה- בראשית יב_ייא,יד יא וַיְהִי פַּאֲשֶׁר הִקְרָיב לְבַוֹּא מִצְרֵיְמָה וַיּּאמֶר אֶל־שָׂרֵי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה־נָא יָדְׁעְתִּי **כֵּי אִשְׁת יְפַת־מַרְאֶה אֲתָ**: יד וַיְהִי כְּבוֹא אַבְרָיָם מִצְרֵימָה וַיִּרְאַוּ הַמִּצְרִים אֶת־**הָאשָׁה כְּי־יָפָת הָוּא מְא**ָד:

<u>רבקה- בראשית כדּיטו וְהַנְעָרָ טֹבַת מַרְאֶה מָא</u>וֹד בְּתוּלָה וְאִישׁ לְא יְדָעֶה וַתֵּרֶד הָעַׂיְנָה וַתְּמַלֵא כַדָּה וַתֶּעַלי

<u>רבקה- בראשית כו:ז</u> מַשְׁאַצֿוּ אַיְשֵׁי הַפְּקוּם לְאִשְׁתוּ וַיָּאמֶר אֲתַיּת הַוּא בֵּי רֵא לָאמָר אָשְׁתִי פּן־הַרְגַּני אַיְשֵׁי הַפְקום עַל־רְבְלֶה **בִּי־טוֹבַת מַרְאָה הָוא**י <u>רחל- בראשית כט:יו</u> וְעֵינֵי לַאָה רַכַּוֹת וְרָחֵל[ַ] הַיְתָּה יְפַת־תָּאַר וִיפַת מַרְאָה

<u>אביגיל- שמואל א כה:ג</u> וְשֵׁם הָאִישׁ נָבֶּׁל וְשֵׁם אִשְׁתָוֹ אֲבִגְיֵל וְהָאשָׁה טוֹבַת שׁכָל וַיפַת תֹאַר וְהָאִיש קשׁה וְרֵע מַעֵּלָלָם וְהָוּא כָלבָּו נְכָלבְּלַיַ:

<u>בתשבע- שמואל ב יאיב</u> ויְתֵין לעֲת הֶעֶׁרָב וּלָקָם דָּוֹד מֵשָּל מִשְׁכְּבוֹ וַיִּתְּמָלָדְ עִל-גַּג בִיּת־הַמֶּלֶד וַיַּרָא אָשָׁה רֹחֶצֶת מֵעָל הַ**גָּג וְהָאשָׁה טוֹבַת מַרְאֶה מְאָד:** <u>תמר- שמואל ב יג:א</u> וַיְהֵי אַהֲרֵי־כֵׁן וּלְאַבְשָׁלָוֹם בֶּן־דָוֶד אָתוֹת יָפָָה וּשְׁמָרָה תָּמָר וַיָּאָהָבֶה אַמְעוֹן בֶּן־דָוָד:

THE LEADER\$HIP TRIBE\$ OF I\$RAEL: REUVEN

Vying for Leadership

Nechama Price

<u>אבישג- מלכים א אּגּ-ז</u>" ג וַיְבַקְשׁוּ **נֵעַרָה יָפָּה** בְּכָל גְּבַוּל יִשְׂרָאֵל וַיִּמְצְאוּ אֶת־אֲבִישַׁג הַשְׁוּנַמִּית וַיָּבַאוּ אֹתָה לַמֶּלֶדִּ ד **וְהַנַעַרָה יָפָה עַד־מְאָד** וַתְּהִי לַמֶּלֶדְ סֹכֶּנֶת וַתְּשָׁרְתֵהוּ וְהַמֶּלֶדְ לֹא יְדָעֵהּ אסתר בּיּז וַיְהִי אֹמֵן אֶת־הֲדַסָּה הֵיא אֶסְתֵּר בַּת־דּדֹוֹ כֵּי אֵין לָהָ אָב וָאֵם וְהַנַּעַרָה יְפַת־תּאַר וְטוֹבַת מַרְאָה וּבְמִוּת אַנִיהןוּאָיָה לְּמַתַה מִרְדַכִילוֹ לְבַת

> <u>12) ושתי- אסתר אייא</u> לְהָבִיא אָתוּשְׁתֵי הַפּלְהַ לִפְנֵי הַמֶּלָה בְּבֶתֶר מַלְבָוּת לְהָרְאוּת הַעַמִים וְהַשְׁרִים אָת יַפְּלָה **בְּר סוֹבַת מַרְאֶה הָיא**י דברים כאייא וְרָאִיתָ בַּאִׁרְלָה אָשֶׁת יְפַת־תָּאָר וְחֲשִׁקְתָּ בָּה וְלָקַחְתָּ לְךָ לְאִשָּׁה:

<u>רוזל\יעקב</u>

~~13) בראשית כה:כז~~ וַיְּגְדְּלוּ הַנְּעָלִים וַיְהַי עֵשָּׁו אֶישׁ יֹדֵעַ צַיָד אַישׁ שָׂדֶה **וְיַעֵקֹב אַישׁ תָּׁם ישָׁב אְהָלִים**: רשב"ם כה:כז יושב אהלים- רועה צאן אביו כמו שפירשתי אצל יושב אהל ומקנה (ד:כ). 14) בראשית לילא וַיָּאמֶר מָה אֶתֶּן־לֶדְ וַיָּאמֶר יַעֵקֹב לָא־תַתֶּן־לִיַ מְאוּמָה אִם־תַּגֲשָׁה־לִי הַדָּבָר הַלֶּה אָשִׁוּבָה אֶרְעָה

ּצְׂאנְדָ אֶשְׁמְר: <u>15) בראשית כטיו</u> ויִאמֶר לָהֶם הַשָּׁלוֹם לֵו ויְאמְרוּ שָׁלוֹם וְהִנֵּה רָחֵל בִּתֹּו בָּאָה עִ**ם־הַצְּׂאו**י. ט עוֹדֶנוּ מְדַבֵּר עִמֶם וְרָחֵל |

ַבָּאָה אָם־הַצֹּאן אֲשֶׁ**ר לְאָבִיהָ <u>כֵּי רֹעָה הָוא:</u>**

נאָאָהָב יִצְחֶק אֶת־עֵשָׂו כִּי־צַיִד בְּפֵיו וְרְבְקָה אֹהֶבֶת אֶת־יַעֵקֹבי (16)

17) חזקוני כט:ט</u> ורחל באה עם הצאן אשר לאביה כי רעה היא אבל לאה עיניה רכות ורוח והאויר קשים לה **לפיכך לא היתה רועה** ועוד כדי לחלוק כבוד לגדולה.

~~18) בראשית לא~~ לג וַיָּבֹּא לָבָן בְּאָהֶל־יַעֲקָׁב | וּבְאָהֶל לֵאָה וּבְאָהֶל שְׁתֵּי הָאֲמָהָת וְלָא מָצָא וַיַּצָא מֵאָהֶל לֵאָה וַיָּבָא בְּאָהֶל רְחֵלּ: לד וְרָחֵׁל לְקָחֲה אֶת־הַתְּרָפִים וַתְּשִׁמֵם בְּכַר הַגָּמָל וַתַּשֶׁב עֲלֵיהֶם **וַיְמַשֵּׁשׁ לְבָן אֶת־כָּל־הָאָהֶל** וְלָא מָצֵאי לה וַתַּאמֶר אֶל־אָבִיהָ אַל־יֹחַר בְּעֵינֵי אֲדֹנִי כֵּי לָוֹא אוּכַל לָקַוּם מִפָּנֶּירָ כִּי־דֶרֶךְ נָשָׁים לִי **וַיְחַשֵּׁשׁ לְבָן אֶת־כָּל**־הָא**ָהֶל** וְלָא מָצֵאי לה וַתַּאמֶר

> **19) בראשית כטיל** וַיָּבֹא[ַ] גַּם אֶל־רָהֵׁל **וַיֶּאֲהָב גַּם**־אָ**ת־רָחָל מִלְאָה** וַיַּעֲבָד עַמּׁוֹ עָוֹד שֶׁבַע־שָׁנִים אֲחֵרוֹת: <u>20) בראשית כטילא וַיַּר</u>ָא ה' **בְּי־שְׁנוּאָה לָאָה** וַיִּפְתַּח אֶת־רַחְמָה וְרָחֵל עֲקָרָה: לג וַתַּהַר עוֹד וַתַּלֶד בַּןְ וַתֹּאמֶר **בְּי־שָׁמַע יְיָ בְּי־שְׁנוּאָה אָנֹכִי** וַיְּתֶן־לָי גַּם־אֶת־זֶה וַתִּקָרֵא שְׁמָוֹ שִׁמְעוון:

(21) רד"ק כט:ל ויאהב גם את רחל מלאה - להודיע כי גם לאה אהב, אע"פ שלא בחר בה מתחלה לאשה, כיון שנשאה לו אע"פ שלא היה בכוונה, אהבה כמו שאדם אהב אשתו, אבל יותר אהב רחל: עד"ק כט:לא היה בכוונה, אהבה כמו שאדם אהב אשתו, אבל יותר אהב רחל: רד"ק כט:לא וירא ה' כי שנואה לאה - לא היה יעקב שונא אותה, אבל היה אוהב אותה, אלא לפי שהיה אוהב את רחל יד"ק כט:לא וירא ה' כי שנואה לאה - לא היה יעקב שונא אותה, אבל היה אוהב אותה, אבל יותר אהב רחל: רד"ק כט:לא וירא ה' כי שנואה לאה - לא היה יעקב שונא אותה, אבל יותר אהב רחל: רד"ק כט:לא וירא ה' כי שנואה לאה - לא היה יעקב שונא אותה, אבל היה אוהב אותה, אלא לפי שהיה אוהב את רחל יד"ק כט:לא וירא ה' כי שנואה לאה - לא היה יעקב שונא אותה, אבל היה אוהב אותה, אלא לפי שהיה אוהב את רחל יותר מלאה קרא לאה שנואה, כלומר כנגד אהבתה של רחל היתה שנואה... ולפי שהית' עלובה בעיניה שלא היתה אהובה כאחובה כאחותה ראה ה' בעניה ויפתח את רחמה.

22) אברבנאל כט:לא ויעקב היה שונא את לאה בשתי הדרכים רוצה לומר במעשים כי לא בא אליה רק בדרך מקרה וכן בשאר הענינים היה מתנהג עמה בדרך שנאה וכן היה מורה תמיד שנאתו בדבריו שתמיד היו בכעס ובגערה וכן בשאר הענינים היה מתנהג עמה בדרך שנאה וכן היה מורה תמיד שנאתו בדבריו שתמיד היו בכעס ובגערה ומפני זה כשתלד לאה הבן הראשון קראו ראובן כי אמרה כי ראה י"י בעניי ראה המעשים שיעקב עושה לי.

וימצא דודאים בשדה

2<u>3) בראשית ל</u> יד וַזֵּלֶדְ רְאוּבֵׁן בִּימֵי קְצִיר־חִטִּׁים **וַיִּמְצֵא דְוּדָאִים בַּשָּׁדֶּה וַיָּבֵא אֹתֶׁם אֶל־לֵאָה אָמֵו** וַתַּּאמֶר רָחֵל אֶל־לָאָה הְנִי־נָא לִי מִדְּוּדָאֵי בְּנֵדְּ: טוּ וַהַּאמֶר לָה הַמְעַט קַחְתֵּדְ אֶת־אִישִׁי וְלָקַחַת גַּם אֶת־דְּוּדָאֵי בְּנֵי וַהַּאמֶר רָחֵל לְכֵן יִשְׁכַּב עִמָּדְ הַלַּיְלָה תַּחַת דְּוּדָאֵי בְנֵדְ: טוּ וַיְּגֹאמֶר לָה הַמְעַט קַחְתֵּדָ בָּעֶרָב וַתַּצֵּא לָאָה לְקָרָאתוֹ וַתּּאמֶר רָחֵל שְׁכַרְתִּידְ בְּדְוּדָאֵי בְנֶי וַיִּשְׁכֵב עִמָּה בַּלֵיְלָה הָוּא:

<mark>24) ספרנו לייד</mark> וילך ראובן**. כשראה שאמו מצטערת על שעמדה מלדת**: וימצא דודאים. מין עשב טוב הריח ומכין כלי הזרע אל התולדה.... ובזה הודיענו צדקת ראובן וחכמתו עם היותו אז בן ד' או ה' שנים למרבה:

25) רמב"ן לייד והנכון כי רצתה בהן להשתעשע ולהתענג בריחן, כי בתפלה נפקדה רחל לא בדרך הרפואות.

THE LEADER\$HIP TRIBE\$ OF I\$RAEL: <u>REUVEN</u> Vying for Leader\$hip

Nechama Price

26) רד"ק לייד וילך ראובן - וראובן היה אז כבן שבע שנים ויצא אל השדה בימי קציר חטים ומצא דודאים ולקטם והביאם אל לאה אמו, והדודאים הם עשב ששרשם הוא מצוייר ציור טבעי כדמות אדם, אולי שמע ראובן מה והביאם אל לאה אמו, והדודאים הם עשב ששרשם הוא מצוייר ציור טבעי כדמות אדם, אולי שמע ראובן מה שאומרים ההמון כי הם מועילים להריון האשה, ולפי שעמדה אמו מלדת הביאם אליה; אבל הדבר הזה אינו אמת, כי אילו היה כן למה לא הרתה רחל שלקחה מהם, וגם לאה לא הרתה בסבתם שהרי אמר "וישמע אלקים אל לאה".

<u>27) בראשית לג</u>ו וַהַגַּשְׁן הַשְּׁפֶחֶוֹת הַנָּה וְיַלְדֵיהֶן וַתְּשְׁתַּחָוֶין : ז **וּתִּגַּשׁ גַּם־לָאָה וְילְדֶיהַ** וַיְּשְׁתַחווּ וְאַחִר נְגַשׁ יוֹסֵף וְרָחֵל וַיִּשְׁתַּחוּיּ

וישכב את בלהה

<u>28) בראשית להיכב ו</u>יְהִי בִּשְׁכֵּו יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ הַהְׂוא <u>וּיָלֶדְ רְאוּבֵׁן וּיִשְׁפַ</u>ב אֶת־בָּלְהָה פִילְגֵשׁ אָבֶיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאָל פ וַיָּהוּי בְּנִי־נַעֵקֹב שְׁנֵים עַשֵׂר:

29) רש"י לה:כב וישכב - מתוך שבלבל משכבו מעלה עליו הכתוב כאלו שכבה. ולמה בלבל וחלל יצועיו, שכשמתה רחל נטל יעקב מטתו שהיתה נתונה תדיר באהל רחל ולא בשאר אהלים ונתנה באהל בלהה, בא ראובן ותבע עלבון אמו, אמר אם אחות אמי היתה צרה לאמי, שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי, לכן בלבל: וישנת צרה לאמי, שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי, לכן בלבל: וישנת צרה ולמדנו בא שכולן שוין, וכולן צדיקים, שלא חטא ראובן:

30) מדרש תנחומא (בובר) פרשת ויחי סימן יא כל ימים שהיתה רחל קיימת היתה מטתו של יעקב אצלה, משמתה נטל יעקב מטתו ונ נטל יעקב מטתו ונתנה אצל בלהה, מה עשה ראובן נטל קנאתו של אמו, **עשה עצמו כאילו ישן באותה מטה**, כדי שיטול יעקב מטתו אצל לאה.

<u>31) Rav Yaakov Meidan</u> - Virtual Beit Midrash Parshat Vayishlach: "Anyone who says that Reuven sinned..."

Let us apply our imagination to what happened that night: Here is Yaakov's tent, in the dark of night. Yaakov is busy elsewhere for a while, and Bilha - inside the tent - is preparing herself for her husband's return, excited at the honor that she has been given. Bilha is no longer wearing her regular garments; she is wearing only her night clothes. It is dark outside; everyone is asleep; no one is watching. Into the tent marches Reuven, determined, full of anger and cruelty. He grabs Bilha, drags her or carries her off, stifling her screams with his hand. He takes her to a distant tent, where he restrains her and gags her so as to keep her silent. He does not lie with her. Heaven forefend that he should defile himself with his father's concubine! His whole intention is for the sake of heaven, for the sake of justice and his mother's honor.

He also does not lie with her because he hates her: Bilha has fulfilled for his mother - even if not of her own initiative - the expression, "a maidservant who inherits the place of her mistress," by taking the status of favored wife after Rachel's death. He has no interest in "a despised woman with whom you have relations" (see Mishlei 30:23). In addition to all of the above, Reuven has no time to spend on Bilha. The moment he has finished tying her up somewhere far away, he hurries to his mother's tent (for it seems that she was at least partially party to his plan) and accompanies her surreptitiously to Yaakov's tent, which is still empty.

It is late. Yaakov returns to his tent after summoning - for the first time since Rachel's death - her replacement, Bilha. There is no moon and the tent is completely dark. Yaakov, with the modesty that he has always practiced, does what he does quietly; perhaps wordlessly, perhaps with whispers. He has no way of knowing, by means of either voice or appearance, who it is that is waiting for him in bed. He draws "Bilha" close to him, and "she" returns his affection... In the morning, behold, it is Leah.

THE LEADER\$HIP TRIBE\$ OF I\$RAEL: <u>REUVEN</u> <u>Vying for Leader\$hip</u> Nochama Drice

Nechama Price

A final detail in this most troubling scenario. Let us return to Reuven, dragging an unwilling Bilha from Yaakov's tent to somewhere outside, her mouth gagged and wearing only a nightgown. We have assumed that everyone is asleep and no one sees. But this is not so! In one of the tents a young boy is trying to calm his younger brother, a crying baby, because Rachel his mother has died, and Bilha, who now raises them, has left the tent for the night without any notice of where she is going.

Young Yosef is not asleep. From the entrance to his tent he watches, terror-stricken, as Reuven drags Bilha from her bed, like an attacker dragging his victim, and he concludes what any one of us would conclude in a similar situation. He also understands, that ghastly night, what kind of life awaits a person with no mother to protect him, just as Bilha has no mistress to protect her. The next day, when the plot is discovered by Yaakov, Yosef tells him what he saw and all about his fear of Reuven and the other brothers, who may potentially act as he did.

Perhaps the words of the verse telling us that Reuven lay with his father's concubine are not an objective reporting of the facts, but rather a fact subject to the clause in the second part of the verse - "And Yisrael heard." This is how it appeared; this is what Yaakov was told - but the Torah testifies: "the children of Yaakov were twelve." None of them committed the atrocity mentioned.

<u>אהל בלהה ושכב עמה: (32 הד"ק לה:כב</u> וילך ראובן - הלך לאהל בלהה ושכב עמה:

וישמע ישראל - ופירש מן האשה, זהו שאמר "ויהיו בני יעקב שנים עשר" כי לא היה לו עוד בן, והיה פורש כל ימיו מאשה ומדרכי העולם, והתעסק בעבודת האל.

<u>וישכב בתנך</u>

<u>נאַ בראשית ליטז</u> וַיָּבֹא יַעֲקֹב מִן־הַשָּׂדָהֿ בָּעֶׁרָב וַתֵּצֵּא לֵאָה לְקָרָאתוֹ וַתּׂאמֶר אַלַי תָּבוֹא כִּי שָׂכִר שְׂכַרְתִּידְ בְּדְוּדָאֵי בְּנֵי וַיִּשְׁבֵּב עָמָה בַּלַיָרָה הוּא:

> <mark>בראשית לדיב</mark> ויַּלְרָא אֹתָהּ שְׁכֶם בֶּן־חֲמֶוֹר הַחִוּי נְשְׂיא הָאָרֶץ וַיֵּקָח אֹתֶה **וַיִּשְׁבֵּב אֹתָה** וַיְעַגֶּהָ: <u>בראשית לטיז</u> ויְהִי אַחַר הַדְּבָרֵים הָאֵׁלֶה וַתִּשְׂא אֵשֶׁת־אֲדֹנֵיו אֶת־עֵינֶיָה אֶל־יוֹסֵף וַתְּאֹמֶר שִׁכְבָה עִמְיּי שמואל ב יגייד וְלָא אָבָה לְשִׁמְעַ בְּקוֹלֵה וַיֵּחֵזֵק מְמֵנַה וַיִּשְׁבָב אֹתָהּ:

<u>34) שמואל ב ג</u> ז וּלְשָׁאַוּל פּלֶגֶשׁ וּשְׁמָה רִצְפֶּה בַּת־אַיֶּה וַיֹּאמֶר אֶל־אַבְגֵׁר מַדָּוּ**עַ בָּאתָה אָל־פִּילָגֶשׁ אָבְי**ּי ח וַיִּחַר לְאַבְגַר מְאֹד עַל־דְּבְרֵי אִישׁ־בַּשֶׁת וַיֹּאמֶר הֲרֹאשׁ כֵּלֶב אֶנֹכִי אֲשֵׁר לְיְהוּדָה הַיּוּם אֱעֲשֶׁה־חֶסֶד עִם־בַּית | שָׁאַוּל אָבִיק אָל־אָחָיוֹ וְאֶל־מֵרַעֵׁהוּ וְלַא הִמְצִיתָדְ בְּזַד־דָּוָד וַתִּפְקָד עַלַיֶ עַןֹן הֵאשָׁה הַיּוּם:

<u>35) שמואל ב טוּכא-כב</u> כא וַיָּאמֶר אֲחִיתֹּפָל אֶל־אַבְשָׁלֹם **בּוֹא אֶל־פּלַגְשִׁי אָבִּיּדְ** אֲשֶׁר הִנָּיָחַ לִשְׁמֵוֹר הַבָּזֶת וְשָׁמֵע כָּל־יִשְׁרָאַל כִּי־נִבְאַשְׁתָּ אֶת־אָבִידְ וְחַזְּלָוּ יְדֵ׳י כָּל־אֲשֶׁר אִתֶּדְּ: כב וַיַּטְוּ לְאַבְשָׁלוֹם אֶל־פִּלַגְשֵׁי אָבִיו לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל:

<u>36) מלכים א ב</u> יג וַיָּבֿא אֲדְיָיָהוּ בֶן־חַגִּית אֶל־בַּת־שָּׁבַע אֵם־שְׁלֹמה וַהָּאמֶר הֲשָׁלוּם בּאֶד וַיָּאמֶר שָׁלוּם: יז וַיּאמֶר אַמְרִי־נָא לִשְׁלמָה הַמֶּלֶדְ כִּי לְא־יָשִׁיב אֶת־פָּנָיָדְ **וִיתָּן־לִי אֶת־אַבִישַׁג הַשְׁוּנַמִית לְאַשֶּה** כב וַיַּעַן הַמֶּלֶדְ שְׁלמֹה וַיָּאמֶר לְאִמוֹ וְלָמָה אַתְּ שׁאֶלֶת אֶת־אָבִישַׁג הַשְׁוּנַמִית לָאֲשָׁה אָחֵי הַגַּדַוֹל מִמֵּנִי וְלוֹוּלָאָבְיָתֵר הַכּהֵה וּלִיאָב בֶּן־בְיוּיָה: כה וַיִּשְׁלֵח הַמֵּלָדְ שְׁלמֹה בְיַיָ

פכירת יוסף

~~37) בראשית לז~~ כא וַיִּשְׁמֵע רְאוּבֵׂן וַיַּצְּלֵהוּ מִיָּזֶכֵם וַיָּאמֶר לָא נַכֶּגוּ נָבֶשׁיּ כב וַיּאמֶר אֲלַהֵם | רְאוּבֵןۤ אַל־תִּשְׁפְּכוּ־דָםׂ הַשְׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל־הַבּּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר וְיָדָ אַל־תִּשְׁלְחוּ־בִוֹ **לְמַעַן הַצְיַל אֹתוֹ מִיָּדָ**ֹם לַ**הַשִּׁיבִוֹ אֶל־אָבְיוּ**י כט וַיָּשָׁב רְאוּבֵן אֶל־הַבּּוֹר וְהַגַּה אֵין־יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִקָרַע אֶת־בְּגָדֵיוּ: ל וַיָּשָׁב אֶל־אֶחָיו וַיֹּאמֵר הַיָּלָד אֵליאָניוּ ואָצָי אָנָה אַגִּי־בָּא

THE LEADER\$HIP TRIBE\$ OF I\$RAEL: <u>REUVEN</u>

Vying for Leadership

Nechama Price

<u>37) **רש"י בראשית לוּכט**</u> וישב ראובן - ובמכירתו לא היה שם, שהגיע יומו לילך ו**לשמש את אביו**. דבר אחר **עסוק היה בשקו ובתעניתו** על שבלבל יצועי אביו:

<u>38) רד״ק לוּכח</u> ... וראובן לא היה עמהם, אולי הלך אל אביו, א**ו היה רועה צאנו לבד במקום אחר**.

<mark>39) רבי אברהם בן הרמב"ם לז:כט</mark> - וישב ראובן- זה מורה שלא היה עמהם לפי שהיה מנהגו להיפרד מהם כדי להתפלל ולבקש כפרה כמו שאמרו ז"ל וכי להיכן הלך לשקו ותעניתו. **או לפי שהיה נפרד מהם באותו הזמן כדי להיטפל בלקיחתו מן הבור ולהשיבו אל אביו בלי ידיעתם.**

ראובן בפרק מ״ב

~~41) בראשית מבכב~~ ויּעֵן רְאוּבָן אֹתָם לֵאמֹר **הָלוּא אָמַרְתִּי אֲלִיכָם | לַאמְר אַל־תֶּחֶטְאָוּ בַיֶּלֶד וְלָא שְׁמַעְתֶּם וְג**ַם־דָּמָוֹ הַגַּה נִדְרֵשׁי

<mark>42) בראשית מב</mark> לז וַיָּאמֶר רְאוּבֵן אֶל־אָבֵיו לֵאמֹל**ר אֶת־שְׁגֵי בָנַי תָּמִית אִם־לְא אֲבִיאָנוּ אַלְגָד** תְּנָה אֹתוֹ עַל־יָדְי וַאֲנָי אַשִׁיכֶנָּוּ אֵלֶיָדְּ: לח **וַיְּאמֶר לְא־יֵרֵד בְּנִי עִמְכֶ**ם כֵּי־אָחִיו מֵת וְהַוּא לְבַדַּוֹ נִשְׁאָר וּקְרָאָהוּ אָסוֹן בַּדֶּרֶד אֲשֶׁר תֵּלְכוּ־בָּה וְהִוֹרַדְתֶּם אֶת־שֵׁיבָתֵי בְּיָגוֹן שְׁאוֹלָה:

<mark>43) רש"י מבּ:לח</mark> לא ירד בני עמכם - לא קבל דבריו של ראובן. אמר **בכור שוטה הוא זה**, הוא אומר להמית בניו, וכי בניו הם ולא בני:

. את שני בני שימותו אם לא אביאנו (44 עתה את שני בני שימותו אם לא אביאנו) ~~(44~~

<u>45) רמב"ן מב∶לז</u> והוא כענין מה שאמר יהודה וחטאתי לך כל הימים (להלן מג ט)... <mark>והנה יעקב לא בטח בראובן כאשר בטח ביודה כמב</mark> **כאשר בטח ביהודה**, כי יהודה גבר באחיו (דה"א ה ב), ועוד כי ראובן כבר פשע באביו ולא יבטח בו.

~~46) בראשית מט~~ ג רְאוּבֵן בְּכִּרִי אֵׁתָּה כֹּחֻי וְרֵאשִׁית אוֹנֵי יֶתֶר שְׂאֵת וְיֶתֶר עֲזּ: ד **פַּחֲז** כַּמַּיִם אַל־תּוֹתַּר כֵּי עָליֻתָ מִשְׁכְּבֵי אָבִיךּ אֶז חִלַלְתָּ יְצוּעֵי עָלָה: **רש"י מט:ג** יתר שאת - ראוי היית להיות יתר על אחיד **בכהונה,** לשון נשיאות כפים:

ויתר עז - במלכות, כמו (ש"א ב י) ויתן עז למלכו.

REUVEN IN TANACH

47) במדבר אַ ה וְאֵׁלֶה שְׁמוֹת הֲאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יַעֲמְדוּ אִתְכֶם **לרְאוּבֵّן** אֱלִיצָוּר בֶּן־שְׁדֵיאְוּר: כ וַיְהְיַוּ בְנֵי־**רְאוּבן בְּכִר יִשְׁרָאֵל** תּוֹלְדֹתֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתֶם בְּמִסְפֵּר שֵׁמוֹת לְגֵלְגְּלֹתֶם כָּל־זָכָר מִבֶּן עֶשְׂרֵים שָׁנָה (וַמַּעְלָה כִּל יֹצֵא צְבָאי

<u>במדבר ביי</u> דֶּגֶל מְחֵנֵה רְאוּבֵן תֵּימָנָה לְצִבְאֹתָם וְנָשִׂיא לִבְנֵי רְאוּבֵׁן אֶלִיצַוּר בֶּן־שְׁדֵיאָוּרי

דתן ואבירם

4<u>8) במדבר טוּא</u> וַיּקּח לְרח בּן־יִצְהֶר בּן־קָהֶת בּן־לֵוֵי **וְדָתָּ וַאֲבִירָם בְּנֵי אֱליאָב וְאָוֹן בּן־פָּלֶת בְּנֵי רְאוּבן** יב וּיּשְׁלחַ מֹשֶׁה לקרא לדְתָן וְלַאֲבִירָם בְּנֵי אֱליאָב וַיְּאמְרָוּ לָא נַעֲלָהֵ: יג הַמְעָׁט כֵּי הֵעֲליתָנוּ מֵאֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ לְהַמִיתֵנוּ בַּמִדְבָּר כִי־תִשְׁתָּרֵר עָלִינוּ גַּם־השְׁתָּרֵר: יִד אַף לַא אֶל־אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ הַבְיאֹתֶנוּ וַוּהֶתֶן־לָנוּ נוֵחַלַת שָׁדָה וְכָרֶה, הַעֵּינֵי הַאֲנָשִׁים הַתֵּם וְּנַקּר לָא נַעֵּלָה:

~~49) בדבר טזּיכג-כח~~ כג ויִדְבֵּר ה' אָל־מֹשֶׁה לֵּאמְׂרי כד דַּבֵּר אָל־הָעָדָה לֵאמִׂר הֵעָלוּ מִסְבִּיב לְמִשְׁפַּן־קְׂרָח דָתָן וָאֲבִירָםי כה ויָקַם <mark>משֶׁה וַיֵּלֵדְ אָל־דָתָן וַאֲבִירָס וַיֵּלְכוּ אָחַרָיו זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל</mark>י

כו וַיְדַבּּר אֶל־הֶעָדָה לֵאמֹר פַוּרוּ נָא מעַל אֲהָלֵי הַאֲנָשִׁים הַרְשָׁעִים הָאָלֶה וְאַל־תִּגְּעוּ בְּכָל־אֲשֶׁר לָהֶם בֶּן־תִּפְּטָוּ בְּכָל־חַטּאתֶם: כז וַיֵּעָלוּ מֵעַל מִשְׁבַּן־קְרֵח דָּתֶן וַאֲבִירָם מִפְבֵיב **וְדָתָן וַאֲבִירָם יָצְאַוּ וִצְבי**כם **בֶּתַח אֶהֵלִיהֶם** וּנְשֵׁיהָם וּבְנֵיהֶם וְטַבֶּם: כח **ו**ּאֹמֶ**ה משֶׁה בְזֹאת הֵדְשׁוּן בְּי־ה' שְׁלָחַנִי לַעֲשׁוֹת אֵת כָּל־הַמַּעֲשֶׁים הָאֵלֶה בִּי־לָא מִלְבָּי:**

<mark>50) תולדות יצחק במדבר טז:א</mark> ויקח קרח, לא פירש הכתוב מה לקח, ונאמר שהכוונה ויקח קרח ודתן ואבירם לבני ראובן, **שרוב חמשים ומאתים איש היו משבט ראובן <u>שהיה בכור.</u>**

THE LEADER\$HIP TRIBE\$ OF I\$RAEL: <u>REUVEN</u> <u>Vying for Leadership</u>

Nechama Price

<u>ראובן וגד</u>

<u>51) במדבר לב</u> א וּמִקְנֶה | רַב הָיָּה **לְבְנֵי רְאוּבֵן וְלְבְנֵי־נֶּ**דָ עָצַוּם מְאֵד וַיִּרְאוּ אֶת־אֶרֶץ יַאְזַר וְאֶת־אֶרֶץ גּלְעָׂד וְהִנֵּה הַפָּקוֹם מְקוֹם מִקְנֵה: ב וַיָּבְאוּ **בְנֵי־נֶד וּבְנֵי רְאוּבֵן** וַיְאמְרַוּ אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אֶלְעָזֵר הַכּּהֵׁן וְאֶל־נְשִׂיאֵי הֲעָדָה לֵאמְרי

אברבנל במדבר לב עמ' קנז אמנם שאר השבטים לא רצו להפרד מעדת ישראל שהיו מקובצים בארץ הקדושה. וחז"ל אמרו שמפני שראובן וגד חבבו כ"כ את ממונם שישבו בחוצה לארץ לכך גלו ממנה תחלה לכל השבטים ושעל זה נאמר נחלה מבוהלך בראשונה ואחריתה לא תבורך. ואפשר בזה לתת לראובן וגד טעם אחר והוא לפי שהיה ראובן בכור יעקב וראה שניטלה ממנו הבכורה וניתנה ליוסף והמלוכה ניתנה ליהודה ולכך קץ לשבת עם אחיו כי חרפה היא לו שימשלו בו צעירים ממנו. ובחר לנחלה לו מעבר לירדן לשבת בטח בדד ואל יראה ברעתו ושפלותו ונתחבר עמו גד לפי שהיה בן זלפה שפחת אמו בדגלו.

52) רמב"ן במדבר לב:א-ב ויבאו בני גד ובני ראובן - הקדים הכתוב בני ראובן בפסוק הראשון ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד - כמשפט, כי הוא הבכור ובן הגבירה, וכן כשיספר הכתוב המעשה הזה יאמר (דברים ג טז) ראובן ולבני גד - כמשפט, כי הוא הבכור ובן הגבירה, וכן כשיספר הכתוב המעשה הזה יאמר (דברים ג טז) ולראובני ולגדי נתתי. אבל בכל הפרשה הזו יקדים בני גד, כי הם נתנו העצה הזאת והם היו המדברים תחלה למשה בנחלה הזאת, והם היו גבורים יותר מבני ראובן...

<u>53) יהושע כב</u>ט וַיָּשֵׁבוּ וַיֵּלְכוּ בְּנֵי־רְאוּבָן וּבְנֵי־גָּד וְחֲצֵי | שֵׁבֶט הַמְנַשֵּׁה מֵאָת בְּנַי יִשְׂרָאֵל מִשִּׁלָה אֲשָׁר־בְּאֶרֶץ כְּנָעֵן לְלֶכֶת אֶל־אֶרֶץ הַגּּלְעָׁד אֶל־אֶרֶץ אֲחַזָּתִם אֲשֶׁר נְאְחֲזוּ־בָּה עַל־פַּי ה' בְּיַד־מֹשֶׁה: י וַיָּבֹאוּ אֶל־גְלִילוֹת הַיַּרְדֵּן אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעֵן וּ**בְנַוּ בְנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־נְד וְחֲצֵי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה שֵׁם מוּבַּ**ח עַל־הַיִּרְדֵּן מוּבַ**ת גַדוֹל למרְאָה** יא וַיִּשְׁמעוּ בְנֵי־יִשְׁרָאֵל לָאמֶר הְנֵה־בָנָוּ בְנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־נָד ווּחַצִי שָׁבָט הַמְנַשָּׁה שָׁם מוּבָּח עַל־הַיּרְדֵּן מוּבַח גַּדוֹל למרְאָה</u> יא וּיִשְׁמעוּ בְנֵי־יִשְׁרָאֵל לַאמֶר הְנֵה־בְנָוּ בְנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־לָא וֹם אָיָרָהוּבָן וּבְנָי-גָדָר הוּבָר אֶל־גְלִילוֹת הַיַּרְדֵּן אֶל־מֵרָאָה עָלִיהָאָר אָלַר הַגַּרִירָאוּבוּן וּבְנֵי-גָּדָר הַיָּרָאָל מוּל אָרָץ ב

ָאַל־יָאָת וִיהֵי מְתָיו מִסְפֶּר: <u>אַל־יָאָת וִיהֵי מְתָיו מִסְפ</u>ֶר:

הושע

<mark>55) הושע איא</mark> דְבַר־ה' | אֲשֶׁר הָזָּה אֶל־**הוֹשֵׁעַ בֶּן־בְּאֵרִי** בִּימֵׁי עֵזִיָּהָ יוֹתֶם אָתֶז יְחִזְקַיָּה מַלְבֵי יְהוּדָה וּבִימֵי זָרֶבְעָם בֶּן־יוּאָשׁ מֵלֶדְ יִשְׁרָאֵל:

<u>דּברי הימים ה</u>ג בְּגֵי רְאוּבֵן בְּכַוֹר יִשְׂרָאֵל חֲעִׂדְ וּפַלָּוּא חֶצְרָוֹן וְכַרְמְיּ ד בְּגַי יוֹאֵל שְׁמַעְיָה בְנָוֹ גָּוֹג בְּנָוֹ שִׁמְעִי בְנִוּ: ה מִיכָה בְנָוֹ רְאָיָה בְגוֹ בַּעַל בְּנְוּ: ו **בְּאַרָה בְנוֹ אֲשֶׁר הֶגְלֶה תִּלְגֵת פִּלְגָאֶסֶר מֶלֶדְ אַשֵּׁר הָוּא נָשָׂיא לָרְאוּבֵנְי**

<u>56) הושע איב</u> תְּחִלַת דִּבָּר־ה' בְּהוֹשֵׁע וַיּאמֶר ה' אֶל־הוֹשֵׁע לֵדְ קַח־לְדָּ אֲשֶׁת זְנוּנִים (וְיַלְדֵי זְנוּנִים כְּי־זָנָה תִזְנָה הָאֶׁרָץ מֵאְחֵרָי ה':

ָאָרָף וְיִרְפָאֵגֵנוּ יָדָ וְיַחְבְּשֵׁנוּ: 🖞 🖓 אַ לְכוּ (נָשׁוּבָה אֶל־ה' כֵּי הָוּא טָרָף וְיִרְפָאֵגֵנוּ יָד

<u>הושע יד</u> ב שׁ**וּבָה יִשְׂרָאֵׁל עִד ה' אֱלֹקידְ** כֵּי כָשֵׁלְתָּ בֵּעֲוֹגָדִּ: ג קְחָוּ עִפְּכֶם דְּבָרִים **וְשׁוּבוּ אֶל־ה'** אִמְרַוּ אֵלָיו כָּל־תִּשָׂא עָוֹן וְקַח־טוֹב וּנְשֵׁלמָה כָּרָים שִׂפָתֵינוּ:

מדרש אגדה (בובר) בראשית לוּכּט וישב ראובן אל הבור. והיכן היה, עסוק בשקו ותעניתו, שחזר בתשובה על שהפך יצועי אביו, אמר לו הקב"ה אתה פתחת בתשובה תחלה חייך שבן בנך עומד ומחזיר את ישראל בתשובה, ואיזהו זה הושע בן בארי שאמר שובה.

גלות ישראל

<u>58) דברי הימים א פרק ה</u>א וּבְנֵי רְאוּבֵן בְּכוֹר־יִשְׂרָאֵלֿ בְּיַ־הַוּא הַבְּכוֹרְ וּבְחַלְלוֹ יְצוּעֵי אָבִיו נִתְנָה[ֹ] בְּכַרָתו לִבְנֵי יוֹסֵף בֶּן־יִשְׁרָאֵל וְלָא לְהִתְיַחֵשׁ לבְּכֹרֶהּ: ב כֵּי יְהוּדָה ֹנָבַר בְּאֶחָיו וּלְנָגֻיד מִמֶּנוּ וְהַבְּכֹרָה

כה וַיִּמְעֲלָּוּ בֵּאַלֹהֵי אֲבֹתֵיהֶם וַיּזְנוּ אֲחֲרֵי אֶלֶהֵי עַמֵּי־הָשֶׁרֶץ אֲשֶׁר־הִשְׁמִיד אֶלקים מִפְּנֵיהֶם: כו **וַיָּעָר אֱלקי יִשְׁרָאֵל אֶת־רָוּחַ** | פַּוּל מֶלֶדְ־אַשׁׁוּר וְאֶת־רְוּחַ תִּלְגַת פּלְגֶּסֶר מֶלֶדְ אַשׁׁוּר וַיַּגְלֵם לָרְאוּבִנֵי וְלַגָּזִ'י וְלחָצִי שֵׁבֶּט מְנַשֶּׁה וַיְבִיאָם לחְלָח וְחָבַוֹר וְהָרָא וּנְהֵר גוּזָן עַד הַיָּוֹם הַזֶּה